

Ritter Renátó*: Naperőműhitelektől a zöld kötvényekig: mit mutatnak az MNB zöld vállalati finanszírozási kedvezményének első adatai?

A pénzügyi intézmények kulcsszereplők lehetnek a gazdaságok klímasemleges pályára való átállásának finanszírozásában. A Magyar Nemzeti Bank zöld tőkekövetelmény-kedvezmény programja eddigi eredményei alapján beindulóban van az ehhez szükséges zöld hitelezési felfutás.

A klímaváltozás negatívan hathat a gazdaság teljesítőképességére, a jelenségből eredő kockázatok átállási és fizikai kockázatokként tudjuk megkülönböztetni. Utóbbi a szélsőséges időjárási jelenségekből eredő pénzügyi veszteségeket, míg az átállási kockázatok a gazdasági szereplők klímaváltozáshoz való alkalmazkodásának elmaradásából eredő pénzügyi veszteségeket jelenti. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) kívánatosnak tartja a gazdaság működésének klímasemleges irányba terelését, minek érdekében a bankszektor számára 2020 decemberében a világon az elsők között hirdette meg [vállalati és önkormányzati zöld tőkekövetelmény-kedvezmény programját](#). A programban résztvevő bankok friss adatszolgáltatásaiból készült elemzés megmutatja a hazai zöld hitel- és kötvénykihelyezések, illetve kitettségek 2021 első negyedév végi állapotát.

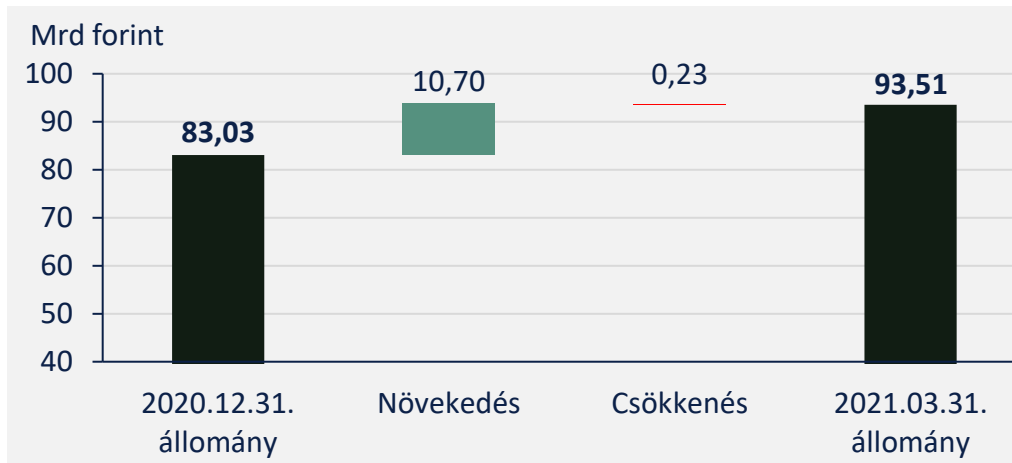
Az említett program célja, hogy a banki mérlegekben egyre inkább növekedjen a környezetileg fenntartható (zöld) iparágak, ügyfelek részaránya a „barna”, azaz a szigorodó környezeti szabályozásnak jobban kitett, és ezért hosszabb távon kockázatosabb iparágakhoz, ügyfelekhez képest. A jegybank az Európai Unió fenntartható tevékenységeket definiáló, [EU Taxonómia](#) elnevezésű szabályozás segítségével határozza meg a programba befogadható zöld eszközök listáját. A program első félévében a megújulóenergia-termelést finanszírozó hitelekre, valamint zöld kötvények vásárlására terjedt ki, az ilyen kitettségek tőkekövetelményének egy részét vagy teljes egészét elengedve.

A kedvezménynek köszönhetően az igénybe vevő bankok számára olcsóbbá válhat a környezetileg fenntartható projektek finanszírozása, így növelve a zöld hitelezési hajlandóságot, adott esetben akár kedvezőbb finanszírozási feltételeket is teremtve a zöld beruházásoknak. A program meghirdetése óta eltelt fél évben mérlegfőösszeg alapján mérve a bankrendszer 64 százaléka csatlakozott. A résztvevő tíz intézmény közül öt csak zöld hitelezés, egy csak zöld kötvény vásárlások, négy pedig mindkét típusú kitettség után igénybe veszi a zöld tőkekövetelmény-kedvezményt.

Naperőmű-hitelek

A bővítés előtt álló zöld vállalati- és önkormányzati tőkekövetelmény-kedvezmény program keretében a hitelintézetek csak megújulóenergia-finanszírozást támogató hitelkitettségek után tudnak kedvezményt érvényesíteni, így az érintett banki hitelkitettségek 100 százaléka napelemfinanszírozó hitel volt. A programban résztvevő intézmények összesen bruttó 93,5 milliárd forintnyi 2020. január elseje utáni kihelyezésű kitettség után kívánnak zöld tőkekövetelmény-kedvezményt érvényesíteni. Az adatszolgáltatást eddig két vonatkozási időpontra, 2020 negyedik negyedévére és 2021 első negyedévére vonatkozóan küldték. Egy negyedév alatt 12,6 százalékponttal tudott bővülni a programba bevont naperőmű-finanszírozó hitelek állománya.

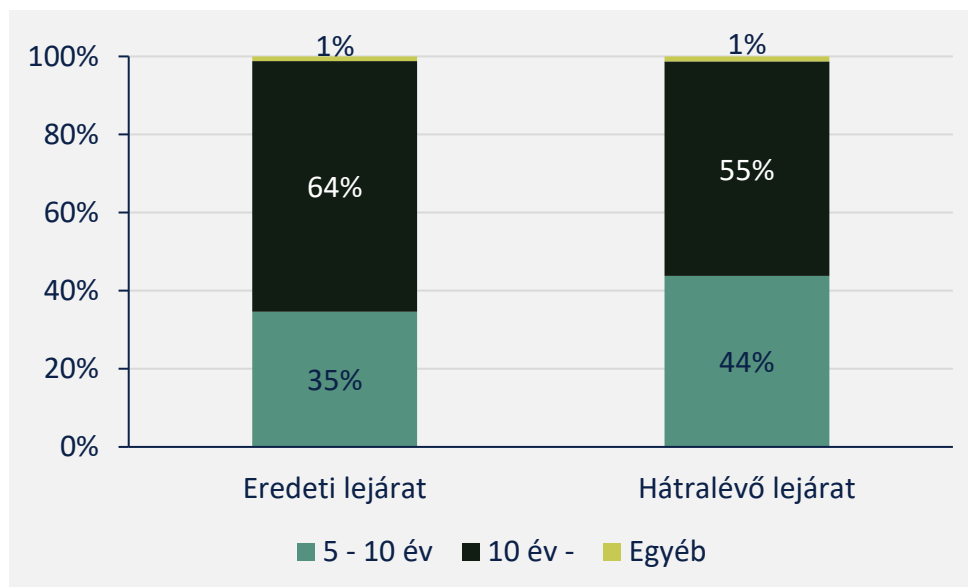
1. ábra: A zöld tőkekövetelmény-kedvezményt „használó” naperőmű-finanszírozó hitelek állományváltozása

Forrás: MNB

Az adósok döntő többsége nagyvállalat (49 százalék), míg a második legnagyobb hitelezett szegmens a mikrovállalatok kategóriája (24 százalék). Ez elsőre meglepő lehet, elterjedt gyakorlat azonban napenergia-termelés céljából külön entitások, projektársaságok létrehozása, amik így méretük miatt a mikrovállalatként jelennek meg. A hitelszerződéseket vizsgálva viszonylag homogén finanszírozási formákkal találkozhatunk: a kitétségek 98 százaléka forintban, 89 százaléka beruházási hitel, több mint fele (55 százalék) projekthitel (a két kategória között lehet „metszet”), 5-10 vagy 10 évnél hosszabb futamidővel.

2. ábra: Naperőmű-finanszírozó hitelek lejárat megoszlása

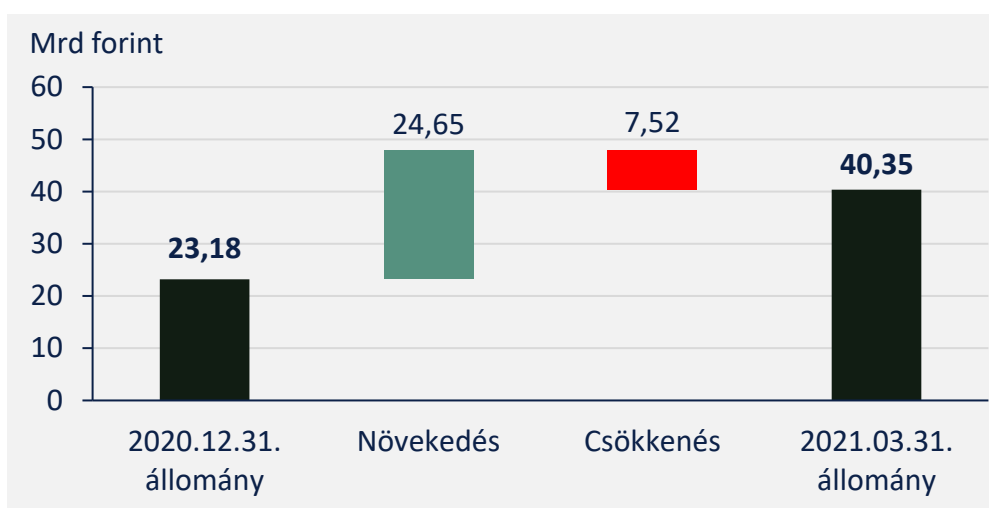
Forrás: MNB

Miközben a naperőművek terén további finanszírozási igény jelentkezik a következő időszakban is, az MNB programjának kiterjesztése jóvoltából 2021 második felétől kezdődően újabb ágazatokban (agrárium, elektromobilitás, vállalati energiatékonyság) is bővíthet a zöld hitelezés.

Zöld kötvények

A kötvénykittettségek felé fordulva, a programban résztvevő intézmények összesen több mint 40 milliárd forint értékű fennálló zöld értékpapír kittedtség után kívántak tőkekövetelmény-kedvezményt érvényesíteni. A kötvénypiacra is igaz a kezdeti dinamikus fejlődés, egy negyedév alatt 74 százalékponttal bővült a programba bevont zöld kötvénykittedtségek állománya. Megjelenésükben nagy szerepet játszott a jegybank által 2019 júliusában meghirdetett [Növekedési Kötvényprogram](#) (NKP) is. Az intézmények által vásárolt zöld kötvényeket az NKP keretében bocsátották ki, futamidejük 10 év, forintban denominált, névértékük meghaladta a 176 milliárd forintot, amelyek piaci értékének 23 százaléka (40,35 milliárd forint) volt banki tulajdonban 2021 első negyedévében.

3. ábra: Banki zöldkötvénykittedtségek állományváltozása

Forrás: MNB

A programban résztvevő, zöld kötvénykittedtséggel rendelkező öt intézmény vállalati kötvényportfóliójának zöld aránya elérte a 12 százalékot. A bankok által tartott zöld kötvények mindegyike ingatlanpiacon működő vállalkozásokhoz kapcsolódik. Az Európai Unióban kibocsátott zöld kötvényeket vizsgálva nem meglepő az ingatlanpiac korai adaptáló szerepe a hazánkban újnak számító finanszírozási forma választásában. A Climate Bonds Initiative adatbázisa alapján Európában a 2020 év végéig kibocsátott zöld kötvények közel 25 százalékát az ingatlanszektorban használták fel, míg a zöld kötvényfinanszírozás adta lehetőséget leginkább kiaknázó energiaszektor (40 százalék) még nem jelent meg a hazai zöld kötvénypiacon.

Fontos azonban, hogy az elemzés 2021 első negyedéves határdátumát követően további, már az ingatlanszektoron kívüli vállalati zöld kötvényeket is kibocsátottak, így vélhetően a következő negyedévekben ágazatilag is színesebb lesz a hazai bankok zöld kötvényportfóliója.

Az MNB továbbra is dolgozik zöld vállalati és önkormányzati tőkekövetelmény-kedvezmény programja kibővítésén. Kiterjesztésével további, átállási kihívásokkal terhelt gazdasági ágak bevonását

tervezi a kedvezményezett körbe, ezzel támogatva a magyar gazdasági szereplők fenntartható működésre történő átállását.

**A szerző az MNB Fenntartható pénzügyek főosztályának szakértője*

„Szerkesztett formában megjelent az Portfólió.hu oldalon 2021. július 22-én.”